

سلسله یادداشت های نخبگانی

برقراری نظم اجتماعی

اولین عنصر حرکت عمومی

وحید روحی (فرهیخته استان همدان - طلبه سطح دو /
کارشناس ارشد فقه و مبانی حقوق دانشگاه / معاون پرورشی

حرکت عصر جوانی

بستانواره
مآثران
دبیرخانه استان همدان

با استفاده از رهنمودهای مقام معظم رهبری در موضوع حرکت عمومی؛ اولین عنصر برای این حرکت عمومی در مسیر چشم انداز گام دوم «منضبط شدن جامعه و برقراری نظم اجتماعی در جامعه» است که برای تحقق آن باید از تربیت نوجوانان شروع و در بین تمام اقشار جامعه آن را گسترش داده و نهادینه کرد؛ بی شک اگر این نظم و انضباط ریشه در مبانی فکری و اعتقادی مردم یعنی اسلام داشته باشد و بر مبنای تقوا انجام شود، با روحیه انقلابی دمساز خواهد شد و همچنین اجازه هرج و مرج و بلبشو در جامعه نخواهد داد.

يکي از علل پیشرفت اروپا و غرب وجود نظم و انضباط اجتماعی است که در اسلام و توصیه‌های امیرمومنان مورد تأکید و توجه است ولی مسلمانان به آن کمتر توجه و عمل می‌کنند در حالی که این عامل پیشرفت باید دقیقاً در گام دوم مورد توجه قرار گیرد. بنابراین نظم از چند مؤلفه تشکیل شده است که عبارتند از:

۱. آگاهی و بصیرت

چنانچه رفتار انسان بر اساس شناخت و بصیرت باشد، علاوه بر آنکه رفتار از روی میل و رغبت صورت می‌گیرد، فرد در حفظ و بقاء آن کوشا خواهد بود. در مورد نظم نیز چنین است. یعنی تنها در صورتی که نظم بر مبنای شناخت فرد نسبت به اصول، قواعد، فواید و آثار آنها ایجاد شود، مقبول بوده و فرد بدون رنج و خستگی بر اساس آن عمل می‌کند.

۲. آزادی مشروط

نظم به معنای محدود نمودن آزادی فرد نیست، بلکه به منظور آن است که رفتار و فعالیت فرد را معقولانه بر طبق ضابطه‌ها و معیارهای منطقی و مشخصی درآورد؛ ضابطه و معیارهایی که هم به سود فرد است و هم به سود جامعه. پس باید این نکته را در نظر داشته باشیم که نظم و مقررات، آزادی بی قید و شرط افراد را مشروط می‌کند، تا حدی که این آزادی به حقوق دیگران ضرری وارد نکند و مانع رشد و هدایت خود فرد هم نشود. اما باید توجه نمود که این مشروط کردن نباید به آزادی اندیشه و عمل فرد آسیبی برساند.

۳. خودکنترلی یا انضباط شخصی (تقوا)

یکی از اصول مهم در منظم بودن این است که فرد از روی اختیار آن را بپذیرد. به عبارت دیگر فرد شخصا اعمال و رفتار خود را کنترل نموده و تحت نظم و قاعده درآورد و با توجه به آثار و نتایج اعمال خویش اقدام نماید. افراد منظم در مراحل مختلف زندگی خودشان عاقلانه رفتار و با ارزیابی و تدبیر رفتارهای خود را مدیریت می‌کنند. چنین افرادی قادر هستند عواطف و احساسات خود را کنترل نموده و ارزش‌های صحیح اخلاقی را بپذیرند. آن‌ها در زندگی جمعی احساس مسئولیت می‌کنند، به حقوق و وظایف خود آشنا هستند و برنامه زندگی شخصی خود را از لحاظ مسائل مختلفی چون عادات غذایی، استراحت، تفریح، مطالعه و... درست تنظیم می‌کنند.